

ДО НАУЧНОТО ЖУРИ
ПРИ ВСУ „ЧЕРНОРИЗЕЦ ХРАБЪР”
ФИЛИАЛ СМОЛЯН

РЕЦЕНЗИЯ

на
представените трудове
от
гл.ас. Тодор Стоянов Тодоров, доктор

по
обявения конкурс за „Доцент” по 01.08.14 - География на рекреацията
и туризма(ориентиране и планинско спасяване), за нуждите на
ВСУ”Черноризец храбър”, обявен в ДВ, бр.38 от 21.05.2010г.

**Рецензент: проф.Димитър Бърдарев,ДПН-
ръководител катедра”ГАО и Снежни спортове”
при НСА”Васил Левски”, гр.София**

Единствения кандидат по обявения конкурс гл.ас.доктор Тодор Стоянов Тодоров е представил списък на публикациите - общо 32бр., от които: 5 книги(учебни пособия), 1 монография, 1 Автореферат на дисертация за ОНС"Доктор", 3 студии и 22 научни статии.

Важно е да се отбележи, че 28(двадесет и осем) от трудовете са обнародвани след получаването на образователно-научната степен "Доктор". Не подлежат на рецензиране Автореферат(№7). Отпадат и трудовете под № 24, 25, както и публикациите № 33, 34, 35, 36 и 37, които не са свързани с профила на обявения конкурс.

Кандидатът гл.ас. доктор Тодор Тодоров е роден на 29.01.1949г. в село Беловица, Пловдивска област. Завършва средното си образование в град Чепеларе. През 1975г. завършва Учителския институт в

гр.Смолян, а през 1985г. ВИФ "Георги Димитров". От 1969 до 1971г. е учител по физическо възпитание, а от 1979 до 1988г. е базов учител по физическо възпитание на Учителския институт в гр.Смолян. Чрез конкурс е назначен за преподавател през 1988г., след което последователно е повишаван в старши асистент (1994г.) и главен асистент (1996г.).

След успешна защита на дисертационен труд през 2000г. му е присъдена образователно-научната степен "Доктор".

Научните интереси, изследвания и публикации на гл.ас. Тодор Тодоров са свързани с многообразните форми на туризма, ориентирането и спелеологията.

Личната ми преценка за тях е, че доминира педагогическата и научно-приложна дейност за сметка на теоритичната.

По тематика научните трудове могат да се обединят в две главни предметни области:

1. Теория и методика на алтернативните форми на туризма - по конкретно екомаршрути, екопътеки и турове.
2. Усъвършенстване теорията и методиката на обучението по спортна спелеология.

Към първата област научно-приложни приноси имат трудовете (№ 5, 8, 10, 11, 13, 15, 27, 28, 30, 32), които определят ресурсите за екотуризма в Смолянския регион. Положително в разглежданите трудове е изграждането на цялостен туристически продукт, представен с богат снимков материал.

Известно е, че в последните години разновидностите на туристическата дейност в развитите Европейски страни, като екотуризъм и културно-исторически туризъм, бележат голям възход. В трудовете на Т.Тодоров (№ 8, 9, 10, 11, 12, 19, 21, 27, 28, 29, 30, 31) тази тенденция е осветлена от теоритико-методологическо естество с представянето на основните ресурси за цитираните два вида туризъм, а именно природни ресурси, стари и нови параклиси, археологически обекти, пещери, върхове-крепости, традиции и фолклор.

Допълнителна положителна страна в горепосочените публикации е стандартизирането на туристическата маркировка, в унисон с Европейските критерии. Точната и съвременна маркировка е едно от основните средства за безопасно движение в планините.

Съществен принос в част от разработките на гл.ас. Тодор Тодоров се явяват и проблемите с безопасността на някои техники за оцеляване при нещастни случаи, при екстремни ситуации.

Солидни аргументи за творческата реализация на кандидата в обсъждания конкурс са трудовете в областта на еко и културния туризъм(№ 1, 8, 13, 15).

За първи път при изграждането на екомаршрути, турове и екопътеки са определени етапите на действие. Доказателство за това мое твърдение е критерия за подбор на места за екопътеки и маршрути (местност рожен-3 бр.; около с.Ягодина-12бр.; с.Момчиливци-3бр.; гр.Смолян-6бр. и др.). Маршрута с.Хвойна-Чудните мостове-Смолянски езера- с.Арда-проход Елидже-граница Р.Гърция(с дължина 200км. само в България) е еталон за бъдещи подобни проекти.

Висока научно-приложна стойност имат студиите "Културен и екотуризъм по стъпките на митичния Орфей" (№ 8, 9, 10). Ценното в тях е, че са предназначени за ученически и младежки туризъм.

Известно е, че резерватите са основен ресурс за развитието на екотуризма. Много висока оценка заслужава труда "Каньона на водопадите" (№ 28), при който Тодор Тодоров е пряк проектант и изпълнител.

Научните приноси в областта на спелеологията могат да се извлекат от самостоятелния монографичен труд "Теория, практика и методика на обучението по спелеология" (№ 6). За първи път у нас се съставя нормативна база за оценка и контрол на погответността на обучаваните. Този подход дава възможност в процеса на обучение и тренировка на спортните спелеолози да се оценяват страните на подготовката на отделни лица и групата като цяло.

По експериментален път в естествени условия(пещери) са разработени методи за регулиране и преодоляване на страха на начинаещи спелеолози.

На добро научно ниво е представен учебно-тренировъчния процес, с трите основни категории –обучение, възпитание и развитие.

Доказана е практическата стойност на груповата психология за успешно и безаварийно проникване в пещерна среда (№ 6, 26). Разкрити са влиянието на ниските температури, хипотермията и топлинните защити върху спелеолога при разнообразна дейност, които създават ситуации за провеждане на спасителни акции.

Създадена е система за класифициране на елементите на пещерната среда и проникването в нея. Тя включва четири групи:

1. Климат и микроклимат;
2. Тъмнина, шум, акустика;
3. Флора и фауна;
4. Релеф на пещерата.

Тази приложна класификация дава възможност на спелеолозите за бързо и лесно адаптиране към пещерната среда. От друга страна може да се използва като ресурс за спелеотуризма.

Положителна страна за кандидата в настоящия конкурс е усъвършенстваната програма за обучение и тренировка по спелеология в 12 раздела, които обхващат всички страни на подготовката.

Програмата е апробирана в практиката чрез тестване, оценка и контрол на спортната подготовка.

Не е представена справка за цитиранията на кандидата от други автори.

Като критична бележка по посочените трудове мога да отбележа, че в голяма част от учебниците (№ 1, 2, 3, 4, 5), съдържанието е монотонно.

Педагогически подход е доминиращ, за сметка на експерименталния.

Този стил променя своята убедителност и категоричност, но трябва да се отдаде заслуженото на автора в такава актуална научна област, каквато се явява екотуризма.

От представените за рецензирани трудове има такива, които не са в пряка връзка с обявения конкурс (№ 33, 34, 35, 36, 37). Те третират развитието на физическата дееспособност на учениците. От друга страна, те имат сериозен образователен елемент и считам, че сполучливо допълват педагогическата характеристика на кандидата.

Приятно впечатление прави, че по-големия брой от научните публикации имат самостоятелен характер - 24, а само 8(осем) са в съавторство.

Официално представената педагогическа справка за аудиторната заетост на гл.ас. Тодор Тодоров сочи, че той води лекционни курсове, семинарни и практически упражнения със студентите от Смолянския институт по четири специалности, без обаче да са отразени точния брой часове.

Кандидатът е представен като иноватор в преподавателската си дейност, дисциплиниран, който съзнателно изпълнява педагогическите си задължения.

Бих искал да подчертая задълбочената и плодотворна извънаудиторна заетост на Тодор Тодоров, обхващаща периода (1980-2010г.), състояща се от практико-методични занимания по туризъм (обучени 64 планински водачи) и особено специализираните курсове по спелеология с 550 обучени човека.

Значима е обществената дейност на Тодор Тодоров като спортен и туристически деятел. Създател и ръководител е на секции по спелеология, карстова екология и председател на клуба по спелеология в Смолян. За активна научно-приложна дейност в системата на БТС е награждаван със съюзни награди.

Подчертавам, че всички документи по процедурата на конкурса са редовни.

Нямам съвместни публикации с кандидата.

Заклучение:

Според критериите за присъждане на научното звание "Доцент" (защитена дисертация, публикувани монографии, учебни помагала и научни статии) кандидатът отговаря на изискванията.

Гл.ас. Тодор Тодоров е реализирал съответни научни приноси по теория и методика на обучение по спелеология и алтернативните туристически форми - еко и културен туризъм в Смолянския регион. Научно-приложната му дейност е с реализиран икономически ефект в този незасегнат от урбанизацията кът на България.

Въз основа на така изложената научна, педагогическа и обществена дейност на гл.ас. Тодор Стоянов Тодоров считам, че членовете на Научното жури по обявения конкурс имат основание да му присъдят научното звание "Доцент".

Рецензент:

/проф. ДПН.Димитър Бърдарев, /

05.05.2011г.

Гр.София